

Notitie

Gevolgen van extramuraliseren van zorgzwaartepakketten 1 t/m 3

In het kader van het AO van 10 oktober a.s. over de uitwerking van het extramuraliseren van lichte zorgzwaartepakketten (ZZP's), ontvangen wij vragen om informatie over de gevolgen van deze maatregel.

Graag informeert de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) u in deze notitie over de gevolgen van de extramuralisering van ZZP VG 1 t/m 3 of LVG 1, 2. De notitie besteedt extra aandacht aan ZZP VG 3.

Extramuralisering in perspectief

Tot begin 2012 bestond de politieke lijn van het kabinet naar het scheiden van wonen en zorg eruit dat nieuwe cliënten met een licht zorgzwaartepakket zelf gaan huren in een instelling. Dit wordt ook wel het *financieel scheiden van wonen en zorg* genoemd.

In het Lenteakkoord bracht de politiek een wezenlijke kanteling aan. Afgesproken werd dat vanaf 1 januari 2013 de huidige lichte intramurale zorg (ZZP VG 1 t/m 3 of LVG 1, 2) voor nieuwe cliënten niet meer vanuit de instellingen wordt geboden. Cliënten hebben dan geen recht meer op 'Verblijf' en zijn op extramurale zorg aangewezen.

In deze situatie spreken we over het *fysiek scheiden van wonen en zorg*. Bij extramuralisering van zorgzwaartepakketten gaat het over deze fysieke scheiding. Ook op Prinsjesdag werd de extramuralisatie van de lichte zorgzwaartepakketten per 1 januari 2013 aangekondigd in de begroting voor volgend jaar.

Fasering

In de [recente beleidsbrief](#) van 28 september jl. aan de Tweede Kamer over het extramuraliseren van lichte zorgzwaartepakketten, blijkt dat de staatssecretaris een fasering aanbrengt. De VGN is hierover opgelucht. Wij zien in deze brief de resultaten van een brede lobby die door ons en veel andere partijen in de zorg is gevoerd.

Wat houdt de fasering voor de gehandicaptenzorg in?

- ZZP VG 1 en 2 worden per 2013 voor nieuwe cliënten wel geschrapt. De VGN vindt dit acceptabel.
- ZZP VG 3 wordt uitgesteld tot 2015, teneinde een zorgvuldige invoering te bewerkstelligen. De VGN is tevreden met het uitstel en wil zeker bijdragen aan de verdere uitwerking van deze maatregel. De formele omschrijving van ZZP VG 3 vindt u in de aparte bijlage.
- Voor ZZP LVG 1 en 2 geldt afstel, deze worden beoordeeld in de bredere overheveling van de hele jeugdzorg per 2015. De VGN acht dit een goede en verantwoorde lijn.

Notitie

Informatie over ZZP VG 3

De VGN ziet bij extramuralisering van ZZP VG 3 op drie niveaus een risico, namelijk voor de cliënt, voor de samenleving en voor de instellingen. Wij gaan hier nader op in.

1. Cliënt

- ZZP VG 3 bevat onplanbare zorg, voortdurend toezicht in de nabijheid en/of een therapeutisch leefklimaat (voor een deel behandeling). Een verblijfssetting is voor een groot deel van deze cliënten onontbeerlijk. Zonder deze elementen in de extramurale zorg verschaalt de zorg voor deze cliënten en behandelen wordt in sommige gevallen extra moeilijk. Bijvoorbeeld bij epilepsie waar nu juist een permanente aanwezigheid van personeel nodig is.
- Met name jongeren hebben te weinig inkomen om zelfstandig te gaan huren. Met een maximale huurtoeslag van € 360 is ook geen woonomgeving te bieden die voldoet aan de eisen voor een therapeutische omgeving.
- Met de extramuralisering van ZZP VG 3 gaat een groot deel van de extramurale zorg over naar de gemeente (Wmo), wellicht per 2014. Dit geldt zeker voor de functie Begeleiding en mogelijk in de toekomst ook de functie Persoonlijke Verzorging. Het is de vraag hoe gemeenten dit gaan oppakken. Het 'AWBZ-recht' (een verzekering) gaat over in een niet-verplichte voorziening door de gemeente. De zekerheid van professionele levering van deze diensten is in ieder geval weg voor de cliënt.

Visie VGN

Er zijn ongetwijfeld cliënten met een ZZP VG3 (en wellicht is er ook een aantal met een ZZP VG 4) die zich met adequate begeleiding wel kunnen handhaven als ze zelfstandig gaan wonen. Er is dan ook voor deze cliënten geen reden om tegen de maatregel te zijn. Echter, voor cliënten die dreigen vast te lopen moeten we eerst zoeken naar oplossingsrichtingen, alvorens te gaan extramuraliseren.

Daarbij moet primair de indicatie zuiver worden gesteld. Vervolgens kijken we naar oplossingen in het pakket zelf. Te denken valt aan een splitsing tussen bijvoorbeeld een 'VG 3 met woonsetting' en een 'VG 3 zonder woonsetting'; of: VG-licht (wel extramuraliseren) en VG-zwaar (niet-extramuraliseren).

Mogelijk is een alternatief te vinden bij het 'slechts' financieel scheiden van wonen en zorg. Het gaat er om dat we de aanspraak (= objectief) op maat kunnen snijden voor individuele situaties. Er is tijd nodig om dat nader uit te zoeken. De VGN doet daaraan graag mee.

2. Samenleving

Veel extramurale zorg is momenteel mogelijk of uitvoerbaar door de mantelzorg die wordt geboden. Niets wijst erop dat deze mantelzorg zal meegroeien met de komst van veel extramurale zorg in de thuissituatie.

Bij mensen met een beperking wordt de mantelzorg meestal geleverd door de ouders. Deze zijn een generatie ouder dan de cliënt. Als de ouders deze taak niet meer kunnen vervullen, vindt instroom in een instelling plaats. Dit is bij het schrappen van de indicatie op ZZP VG 3 niet meer mogelijk. Door het schrappen van de zorgzwaartepakketten moeten de betreffende cliënten zelf gaan huren.

Notitie

Woningcorporaties willen vaak niet verhuren aan deze doelgroepen (nog los van de vraag of er überhaupt voldoende adequate woningen voor deze doelgroep komen), omdat er vaak sprake is van grotere onzekerheid over het betalen van de huur of van grote huurachterstand. Het instellingsverblijf voorkomt dit maatschappelijke probleem.

Visie VGN

Met name de politiek en de corporaties zijn hier aan zet. De VGN heeft hier slechts zeer beperkte invloed.

3. Instellingen

Zorginstellingen moeten aanzienlijk meer extramuraal zorg gaan leveren in plaats van intramuraal; dat vereist maatregelen op personeelsniveau (HRM-beleid, competenties van medewerkers).

Daarnaast krijgen instellingen te maken met problemen bij de exploitatie door het wegvallen van een deel van reeds ingeplande productie.

Tenslotte ontstaan vastgoedvraagstukken met consequenties die ver in de toekomst reiken: toenemende leegstand, gedwongen verhuizingen, rente-/aflossingsproblemen door wegvallende inkomsten die in het verleden gegarandeerd waren en mogelijk toekomstige saneringen.

Instellingen hebben tijd nodig om hierop in te spelen. Bijvoorbeeld, instellingen kunnen vrijwillig aan deze cliënten ruimte gaan verhuren, maar daarmee begeeft de instelling zich op het terrein van de woningcorporaties en dat gaat niet zo maar.

Visie VGN

De instellingsproblemen zijn in principe oplosbaar, maar dit gaat niet zonder meer. De VGN bepleit een overgangperiode, zowel ten behoeve van de cliënten om problemen in hun leven en in de samenleving te voorkomen, als ook voor instellingen. Wij zijn blij dat de staatssecretaris die ook biedt in haar genoemde beleidsbrief.

Mocht u vragen hebben, dan zijn wij graag bereid om een toelichting te geven. U kunt hiervoor contact opnemen met de heer F. (Frits) Mul, 030-27 39 681, fmul@vgn.nl

De VGN is de brancheorganisatie waarbij 165 leden uit het hele land zich hebben aangesloten: een breed scala van grote en kleine gehandicapteninstellingen voor mensen met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking. Voor meer informatie over de VGN en de gehandicaptensector zie www.vgn.nl